

Sygn. akt II C 196/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: Sędzia SR A. S.

Protokolant: st. sekr. sąd. M. R.

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2017 roku w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego – Subfundusz (...) W.

przeciwko W. P.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2952 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złote) tytułem wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu pozwanej adwokata M. K..

Sygnatura akt II C 196/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 3 listopada 2015 roku powód (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty – Subfundusz KI 1 z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od W. P. kwoty 14 192,65 zł wraz z odsetkami umownymi od kwoty 3 662,74 zł w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP oraz odsetkami ustawowymi od kwoty 10 529,91 zł, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, iż dnia 6 czerwca 2008 r. pozwana zawarła z (...) Bank S.A. będącym poprzednikiem prawnym (...) Bank SA. umowę pożyczki. W związku z nieuregulowaniem w terminie zaległości umowa została wypowiedziana, a bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który został zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Prowadzone przez poprzedniego wierzyciela postępowanie egzekucyjne nie doprowadziło do wyegzekwowania całości należności. Pozostała do zapłaty wierzytelność wynikająca z umowy została zbyta w dniu 22 kwietnia 2015 roku przez (...) Bank S.A. na rzecz strony powodowej. Strona powodowa poinformowała pozwaną o cesji wierzytelności oraz wezwała ją do zapłaty zaległości. Pozwana nie uregulowała zadłużenia w wyznaczonym terminie. Strona powodowa podała, że na wymagalne roszczenie składa się kapitał w wysokości 3 662,74 zł, odsetki karne w wysokości 9 350,41 zł, odsetki umowne w wysokości 1 179,50 zł.

(pozew z uzasadnieniem k. 3-4v, pełnomocnictwo k. 7, wyciąg z rejestru funduszy inwestycyjnych k. 8-8v)

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi ustanowił dla pozwanej pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata.

(protokół rozprawy k. 80)

W piśmie z dnia 18 czerwca 2017 roku pozwana, reprezentowana przez pełnomocnika w osobie adwokata wniosła o oddalenie powództwa w całości, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia oraz sprzeczności roszczenia z zasadami współzycia społecznego. Dodała, że powód nie wykazał roszczenia co do zasady, jak i jej wysokości. Pełnomocnik wniosła o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w wysokości 150 % stawki minimalnej. Pozwana podniosła, że przerwanie biegu terminu przedawnienia roszczeń banku na skutek złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu i złożenia wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie odnosi skutku wobec nabywcy wierzytelności niebędącego bankiem.

(odpowiedź na pozew k. 85-89)

W piśmie procesowym z dnia 14 lipca 2017 roku pełnomocnik powoda wnosił o oddalenie wniosku pozwanej o przyznanie pełnomocnikowi kosztów w wysokości 150 % stawki minimalnej, bowiem sprawa nie należy do spraw skomplikowanych i zawiłych pod względem prawnym i faktycznym. Powód podniósł, iż przedawnienie roszczenia nie powoduje jego wygaśnięcia, a jedynie skutkuje przekształceniem go w zobowiązanie naturalne.

(pismo procesowe k. 99-102)

Do zamknięcia rozprawy stanowiska stron nie uległy zmianie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 czerwca 2008 roku pozwana W. P. zawarł z (...) Bankiem S.A. z siedzibą w K. umowę kredytu nr (...). Zgodnie warunkami tej umowy bank udzielił pozwanej - kredytobiorcy kredytu w wysokości 9 809,65 zł na okres do dnia 5 czerwca 2013 roku, na warunkach określonych w tej umowie.

(umowa kredytu k. 59-64)

W dniu 26 sierpnia 2009 roku (...) Bank S.A. z siedzibą w K. wystawił przeciwko pozwanej bankowy tytuł egzekucyjny w związku z niewykonywaniem przez pozwaną warunków umowy wskazanej powyżej, stwierdzający wymagalne zadłużenie w kwocie 9723,40zł niespłaconego kapitału wraz z odsetkami i kosztami.

(bezsporne, bankowy tytuł egzekucyjny k. 70)

(...) Bank SA wystąpił do komornika sądowego z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko pozwanej na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego opatrzonego klauzulą wykonalności.

(bezsporne)

Umową z dnia 22 kwietnia 2015 (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W., będący następcą prawnym (...) Bank S.A., przeniósł na rzecz powoda – (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. przysługujące mu wierzytelności wynikające z dokonanych czynności bankowych, w tym wierzytelności przeciwko pozwanej wynikające z wyżej wskazanej umowy kredytu.

(umowa przelewu wierzytelności k. 13-14, wyciąg z elektronicznego załącznika do umowy cesji k. 33, odpisy KRS k. 16-32v)

Pismem z dnia 22 kwietnia 2015 roku (...) Bank SA poinformował pozwaną o dokonaniu sprzedaży przysługującej mu wierzytelności z tytułu umowy kredytu gotówkowego nr (...) z dnia 6 czerwca 2008 roku wraz ze wszelkimi prawami związanymi z tą wierzytelnością na rzecz powoda.

(zawiadomienie k. 34)

Pismem z dnia 28 kwietnia 2015 roku powód wezwał pozwaną do zapłaty należności wynikających z wyżej wskazanej umowy kredytu w łącznej kwocie 14 772,61 zł.

(wezwanie do zapłaty k. 35-36)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty złożone do akt niniejszej sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

W świetle przepisu art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 128 ze zm.), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Zgodnie z art. 509 § 1 k.c., wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

Treścią umowy przelewu unormowanej w art. 509 k.c. jest przeniesienie przez wierzyciela swojej wierzytelności na osobę trzecią, a skutkiem tej umowy jest wyłączenie dotychczasowego wierzyciela ze stosunku zobowiązaniowego i zajęcie jego miejsca przez nabywcę. Wskutek przelewu wierzytelność cedenta (czyli funkcjonalna wiązka uprawnień wierzyciela zawierająca co najmniej jedno roszczenie) przechodzi na cesjonariusza w takim stanie, w jakim dotychczas istniała. Zasadniczo cesja nie wpływa na jej kształt, zmienia się jedynie uprawniony do żądania świadczenia. Nie ulega w szczególności zmianie termin przedawnienia roszczenia lub roszczeń wchodzących w skład owej wierzytelności (tak między innymi Sąd Najwyższy Izba Cywilna w wyroku z dnia 24 maja 1999 roku, II CKN 342/98, niepubl.; Edward Gniewek „Kodeks cywilny. Komentarz.” Warszawa 2010 rok).

W niniejszej sprawie pozwana podniosła jednak skuteczny zarzut przedawnienia roszczenia.

Stosownie do art. 117 § 1 k.c., z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne (art. 117 § 2 k.c.). W świetle art. 118 k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem judykatury, roszczenia banku wobec osoby niebędącej przedsiębiorcą przedawniają się w terminie trzech lat (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 października 2008 roku, II CSK 212/08, Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna 2009 rok, Nr C, poz. 60, str. 1, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2003 roku, sygn.. akt II CK 113/02, OSP 2004/11/141, wyrok Sądu Najwyższego sygn.. akt IV CSK 356/06).

Zgodnie z art. 120 § 1 k.c., bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie.

Jak wynika z art. 123 § 1 k.c., bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje, przez wszczęcie mediacji. Powszechnie

przyjmuje się, że złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji oraz złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności przerywają bieg przedawnienia.

W świetle przepisu art. 124 § 1 k.c., po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. W razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone (art.124 § 2 k.c.).

Termin przedawnienia po jego przerwaniu biegnie na nowo od daty uprawomocnienia się orzeczenia, kończącego postępowanie, o którym mowa w art. 124 § 2 k.c. (tak również postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie - I Wydział Cywilny z dnia 21 listopada 2012 roku, I ACz 953/12, Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Szczecinie 2013 rok, Nr 1, str. 31).

Stosownie do treści przepisu art.125 § 1 k.c., roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Powołany przepis nie odnosi się jednak do roszczeń stwierdzonych innymi niż wymienione w tym przepisie tytułami egzekucyjnymi, a zatem stwierdzonych aktem notarialnym, w którym dłużnik poddał się egzekucji (art. 777 pkt 4 i 5 k.p.c.) oraz bankowym tytułem egzekucyjnym (tak również uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2004 roku, III CZP 101/03, OSN 2005 rok, Nr 4, poz. 58, „Kodeks cywilny. Komentarz.” pod red. prof. dr hab. Edwarda Gniewka, prof. dr hab. Piotra Machnikowskiego 2014 rok).

Rozważając zagadnienie przedawnienia roszczeń na potrzeby przedmiotowego przypadku, nie może budzić wątpliwości, że bieg terminu przedawnienia rozpoczął się dnia następnego po upływie terminu wypowiedzenia umowy kredytu. Z uwagi na brak w aktach sprawy dokumentu wypowiedzenia przedmiotowej umowy kredytu, Sąd przyjął, że roszczenie stało się wymagalne najpóźniej w dniu wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przez poprzednika prawnego powoda, tj. 26 sierpnia 2009 roku. Tymczasem, pozew w sprawie niniejszej został złożony dopiero w dniu 3 listopada 2015 roku.

Zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego zarówno złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, jak i wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie takiego tytułu wykonawczego przerywa na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. bieg przedawnienia jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu egzekwowania roszczeń (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03, OSNC z 2005 r., nr 4, poz. 58, wyroki 23 listopada 2011 r., IV CSK 4 156/11, OSNC – ZD z 2013 r., nr 1, poz. 7, z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 203/11, OSP z 2014 r., nr 6, poz. 60, z dnia 17 grudnia 2004 r., II CK 276/04, z dnia 22 stycznia 2008 r., V CSK 386/07, z dnia 21 maja 2010 r., II CSK 614/09, z dnia 4 października 2012 r., I CSK 90/12 – nie publ.). Rozpoczęcie na nowo biegu przedawnienia następuje bądź z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania klauzulowego, bądź z chwilą zakończenia postępowania egzekucyjnego, w tym jego umorzenia (art. 826 k.p.c.) a wyjątek stanowi umorzenie na podstawie art. 823 lub 825 pkt 1 k.p.c. albo zwrot wniosku, które niweczą materialnoprawne skutki przerwy przedawnienia (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2015 r., III CZP 103/14, OSNC z 2015 r., nr 12, poz. 137, wyroki z dnia 10 października 2003 r., II CK 113/02, OSP z 2004 r., nr 11, poz. 141, z dnia 23 stycznia 2007 r., V CSK 386/07, z dnia 14 kwietnia 2011 r., IV CSK 439/11, z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14 – nie publ.). Umorzenie postępowania z urzędu z przyczyny bezskuteczności egzekucji na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. powoduje, że bieg przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym rozpoczyna się na nowo.

W razie cesji wierzytelności na nabywcę przechodzi ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, wszystkie właściwości, przywileje i braki, a więc ustawodawca zakłada identyczność wierzytelności cesjonariusza z wierzytelnością cedenta (art. 509 § 2 k.c.). Co do zasady, nabywca wstępuje w sytuację prawną cedenta, w tym również w zakresie przedawnienia, zbycie wierzytelności jest bowiem irrelevantne dla jego biegu.

W przypadku wierzytelności objętej bankowym tytułem wykonawczym sytuacja prawna cesjonariusza kształtuje się jednak odmiennie od sytuacji prawnej nabywcy wierzytelności objętej innym tytułem wykonawczym. Uprawnienie do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przysługiwało jedynie bankom i tylko na ich rzecz mogła być nadana klauzula wykonalności; nadanie klauzuli na rzecz cesjonariusza nie będącego bankiem nie było dopuszczalne (uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, OSNC z 2005 r., nr 6, poz. 98, z dnia 22 lutego 2006 r., III CZP 129/05, OSNC z 2007 r., nr 1, poz. 4, z dnia 19 lutego 2015 r., III CZP 103/14). Cesjonariusz nie mógł kontynuować egzekucji wszczętej przez bank, bo w postępowaniu egzekucyjnym nie ma zastosowania art. 192 pkt 3 k.p.c., a więc fundusz sekurytyzacyjny, który nie mógł się powołać na bankowy tytuł egzekucyjny, przejście uprawnień i uzyskać klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 § 1 k.p.c., musiał ustalić istnienie roszczenia w drodze procesu sądowego, uzyskać nowy tytuł wykonawczy i dopiero na jego podstawie egzekwować roszczenie. Wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje zatem skutek przerwy wtedy, gdy pochodzi od wierzyciela wskazanego w tytule egzekucyjnym, na rzecz którego została wydana klauzula wykonalności; nie jest bowiem wystarczająca tożsamość wierzytelności lecz konieczna jest również identyczność osób, na rzecz których czynność ta została dokonana. Skutki prawne postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego związane są więc tylko z podmiotami w nim uczestniczącymi na podstawie tego tytułu w granicach podmiotowych i przedmiotowych ukształtowanych treścią klauzuli wykonalności. Nie może umknąć uwadze, że przerwa biegu przedawnienia została spowodowana czynnością banku zmierzającą do egzekwowania roszczenia, podczas gdy nabywcy nie będącemu bankiem miałyby służyć do jego dochodzenia. Nabywca wierzytelności nie będący bankiem nabywa wierzytelność w swej treści i przedmiocie tożsamą z wierzytelnością zbywającego banku, ale nie wchodzi w sytuację prawną zbywcy wywołaną przerwą biegu przedawnienia i rozpoczęciem biegu na nowo. Czynność wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez bank wywołuje materialnoprawny skutek przerwy biegu przedawnienia jedynie w stosunku do wierzyciela objętego bankowym tytułem wykonawczym, natomiast nabywca wierzytelności nie będący bankiem, nawet jeżeli nabycie nastąpiło po umorzeniu postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 KPC i rozpoczęciu biegu terminu przedawnienia w stosunku do banku na nowo, nie może się powołać na przerwę biegu przedawnienia wywołaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego przez pierwotnego wierzyciela będącego bankiem. Wyjątkowość przywileju wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego prowadzi do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób, niż w nim wskazane za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego jako czynności wierzyciela - banku prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela i nie dotyczą nabywcy nie będącego bankiem. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 roku, wydana w sprawie o sygnaturze akt III CZP 29/16)

W niniejszej sprawie powód nie może zatem powołać się na przerwanie biegu terminu przedawnienia na skutek złożenia przez (...) Bank SA w W. wniosku o nadanie klauzuli wykonalności wystawionemu poprzez siebie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu jak również na skutek złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji. Skutki prawne postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego związane są więc tylko z podmiotami w nim uczestniczącymi na podstawie tego tytułu w granicach podmiotowych i przedmiotowych ukształtowanych treścią klauzuli wykonalności.

Mając na uwadze powyższe, Sąd oddalił powództwo.

O kosztach postępowania Sąd orzekł jak w punkcie drugim sentencji wyroku, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., obciążając powoda, jako przegrywającego spór – w myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu – obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego udzielonego z urzędu, a nieuiszczonych dotychczas w całości ani w części. Wysokość tych kosztów została ustalona stosownie do § 2 ust. 3 w zw. z § 6 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r. poz. 461), i powiększona o stawkę podatku VAT.

Sąd nie uznał za zasadne przyznanie wynagrodzenia w wysokości 150 % stawki minimalnej. Sprawa nie była skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym, co w przeciwnym razie wymagałoby od pełnomocnika zwiększonego nakładu pracy, a nadto postępowania o tego rodzaju roszczenia należą do powszechnie występujących. W toku postępowania nie zachodziła potrzeba składania pism procesowych w większej ilości niż w typowej tego typu sprawie, a nadto pełnomocnik z urzędu była obecna tylko na jednym terminie rozprawy w dniu 28 września 2017 roku.